

Kurt Trangbæk, »fagkonsulentur« í ítrótti:

Stóri vøksturin í ítróttar- íðkanini er ikki innan fyri feløgini

— Stórir vöxtur hefur verið innan ítróttinn seinastu árin, en félögin hafa ekki fingið tann stóra vöxturinn. Harafturímóti venja alt fleiri fólk úttan fyrri félögin, vísir kanningin. M. a. hetta tosaði Kurt Trangbæk um í fyrirlestri sínum í Eysturskúlanum í farnu viku. Vit hafa her fyrri part av frásöguni frá fyrirlestrarkvöldinum; seinni partur kemur í komanid ítróttarsosiali

Týsdagin í farnu viku helt Kurt Trangbæk ein fyrilestur í Eysturskúlanum. Hann um elítuittrott og itrott á breiðari grundarlagi. Kurt Trangbæk er fyrrverandi elítuittrottarmaður. Hann var millum fremstu fimleikararnar í Danmark fyri nøkrum árum síðani. Í dag starvast hann sum »fakkonsulentur« fyri studentaskúlararnar í Danmark.

Í sínum áhugaverða fyrilestri týskvöldið tósaði hann m.a. um eina kanning, sum er gjörd í Danmark um hvør og hvussu nógv verður iðkað av ítrótti millum danir.

Kanningin er frá 1964 og til í dag, og vísir hon, at talið á teimum, sum iðka ítrótt í Danmark er vaksið ómetaliga nógv hesi árin, kanningin umfatar.

Í 1964 íðkaðu 15% av
dønum ítrótt, í 1982 var
talið komið uppá 46%!

Og hvær er so orsök in til
hesa stóru hækking?
Størstu orsøkina helt Kurt
Trangbæk vera, at vit
hava eina aðra uppfatan
av ítrótti í dag enn í 1964.

— Tá ein fyrir 20 árum síðani fór ein súkkulútur í sundnagaskúðum, so varð það ekki roknað fyrir at iðka ítrótt. Í dag fer ein í venjingarkúðum á súkkuluna. Sama er við renningini. Í dag er heilt vanligt at sigga fólk renna (jogg). Það var eisini gjört fyrir 20 árum síðani, hóast ekki í so stóran mun sum nú.

— Tað, at hetta ikki var uppfatað sum at iðka ítrótt, ger, at tøluni fyri 1964 í veruleikanum vóru hægri enn 15%.

uttan um, at tað iðka nógv fleiri ítrótt í dag enn fyri 20 árum síðani, segði Kurt Tranbæk. Hann legði eisini afturat, at tølini fyri 1982 vóru ójovn fyri ymsar partar av landinum. M.a. í Københavns Amt luttóku 55% av borgarunum í einumhvørjum ítrótti.

— Harafturat visa tölina frá hesi kannningini, at tað er ikki í ítróttarfeløgnum, størsta hækkingin er. Tað luttaka fleiri fólk í ítrótti í ítróttarfeløgnum, men størsta hækkingin er uttan fyri ítróttarfeløgin.

Fleiri kvinnur

Í 1964 luttóku 10% av kvinnum og 20% menn í ítrótti. Tølini fyri 1982 vóru 44% kvinnur og 46% menn. Sostatt eru vøksturin nógv størstur hjá kvinnunum, og tað eru mest kvinnurnar millum 30 og 40 ár, sum eru meira aktivar í ítrótti. Hetta kemur helst av, at kvinnur í størri mun eru farnar út á arebidsmarknaðin, og eru harvið meira frígrívar frá barnaáningum enn fyrr.

Stærsti vöxturinn í íþróttinum í Danmark er í kvældskúlunum, har fólk kunnu luttaka í m.a. yoga o.ö. Her er vöxturinn frá 1964 til 82 90%. Og eisini aðra staðni uttan fyrri íþróttarfelögini er vöxturinn stóður.

Hvat kunnu so orsökir-
nar vera til tað? Ein orøk-
er kanska tann, at feløgin
hava ikki nóg breiðan
»málsetning«. Feløgin
kunnu ikki nækta tann sos-
iala tørvin hjá teimum

nýggju bólkunum, sum
íðka ítrótt.

Hvør luttekur?

Tað eru fleiri ung, sum iðka ítrótt í mun til fyrri 20 árum síðani. Men tað er í nógv størri mun tey eldru, sum eru farin at iðka ítrótt. Eisini eru tað tey, ið hava tær hægri útbúgv-ingarnar, og tey, ið hava gingið í skúla í nógv ár, sum iðka meira ítrótt.

Millum tey, ið luttaka í kappingaritrótti eru tað fyri tað mesta ungir menn frá teimum hægru sosialu bólkunum.

Innan fyrir tær ymsu i-tróttargreinar eru tað tær, ið fyrr vóru kendar at hoyra "yvirklassanum" til, ið hava havt størsta vøksturin. Tað er tennis, sigling, badminton o.t. Fítbóltur og handbóltur standa i stað, meðan skoyting og forðarenning eru færin aftur.

Størsti vöxturinn er kortinn innan renning (jogging). 15% — ella uml. 650.000 danir renna jafnan.

Nakað nýtt, sum hefur vundið nógv upp á seg í Danmark seinastu árin eru hesi sonevndu heilsustudiini, sum vit eisini kenna her í Føroyum (Nautilus, Form & Figur v.m.). 25.000 danir gjalda millum 3.000 og 5.000 kr. um árið fyri at lyfta nakrar »járnklossar«. Tey luttaka í sama venjingarprogrammi umaftur og umaftur.

BMX-súkkur eru eisini
væl umtóktar millum ung,
og fleiri kommunur í Dan-
mark hava gjørt breytir til
at súkkla á.

A black and white portrait of a man with dark, wavy hair, smiling at the camera. He is wearing a light-colored t-shirt with horizontal stripes on the chest and a dark, textured jacket. A backpack strap is visible over his right shoulder. The background is plain and light-colored.

Kurt Trangberg er fyrrverandi elítútróttarmaður. Hann var millum fremstu fimleikararnar í Danmark fyrri nokrum árum síðani

Allar hesar nýggju
møguleikarnar at iðka
ítrótt uppá eru feløgin ikk
før fyri at taka sær av,
m.a. tí at tað skiftir so
skiótt.

hví meira ítrótt?

Spurningurin er so, hví iðka vit meira ítrótt. Er tað tí, at vit hava meira frítið og at fleiri eru tvingin út í arbeiðsloysi?

— Tað passar ikki, helt Kurt Trångbæk. — Tí í grundini hava vit minni frítið, hóast niðursetta arbeiðstíð. Seinasta tjuðu árin, sum kanningin umfatar, eru livsfrytreytirnar og familjuymsirnið nógv broytt. Tað er meira vanlig at vera einlig mamma, og at bæði maður og kona arbeiða úti. Harafturat verður tað strævnari og strævnari at klára seg fíggjarliga. Skatturin fer ikki niðureftir, heldur

tæturímóti, og alt annað
dýrkar. Hvinengi fylgir
lénin ekki við útreiðsl-
unum, so væl hugsandi er,
at um arbeiðstöðin stýttist
og vit fáa meira frítíð,
so verður meira og meira av
frítíðini nýtt til at minka
um útreiðslurnar. Í staðin
fyri sum nú at fáa fakkfólk
at gera umvælingar, fara
vit í størri og størri mun-

at gera ymsar umvæingar sjálvi, fyrir at spara, og til tað fer størri og størri partur av okkara rønna frítið. So at siga, at økt frítið økir um ítróttarvirksemi, fer neyvan at halda.

— Harafturímóti meti eg, at ítrótturinn er vaksinn so nógv, tí hann er ein »kompensatión« fyrri teir »manglar« ein hevur í arbeiðslívinum, familjulívinum v.m., sigur Kurt Trangbæk.

— Stöðan í heiminum
bæði politískt og á annan
hátt er ekki at finna út av.
Harafturímóti er itrótt-
urin meira einkul at finna
út av. Tí fara fleiri í holt
við itróttin í staðin fyri
t.d. finna út av fløktu
stöðuni í heiminum.

— Eisini »heilsbylgjan« ger sitt. Tað ræður í dag um at vera sunnur — »sporty-look«. Tað dregur mong út á vegirnar at renna.

Men hví venja so nógv
uttan fyri feløgini?

— Ein grunðin er tann, at ungdomurin í dag hevur arbeiði í vinnulivinum eftir skúlatíð og hevur økt forbrúk. Tað ger, at trupult verður at fylgja teimum tíðum, felegini hava at venja í. Bestu liðini fáa ta bestu

venjingartíðina, meðan hini verru, sum kanska iðka ítrótt fyri motión, verða sett til tær verru tíðirnar, kanska kl. 10-11 um kvøldið.

— og hvi skal ein gjalda 800 kr. fyri at spæla badminton ein vetur, tá ein sleppur at spæla seint á kvöldi? Uttan vegleiðara. Tá ein so veit, at kommunan hevur gildið høllina, so er lætt at rokna út, at peningurin, ein letur fyri at sleppa at spæla, verður brúktur til eluaitröttarfólkini, segði Kurt Trangbæk m.a. í fyrilestri sínum.

Seinni partur av frásøgnini frá fyrilestrinum kemur í Ítróttarsosialin komandi týsdag, og tá verður komið meira inn á spurningar viðv. elitu-ítrótti, oig hvat verður gjørt fyri elituna í Danmark.

